

De Ster

VAN DE HEILIGEN DER LAATSTE DAGEN

OP DE OMSLAG:

David O. McKay

Negende President van de Kerk
van Jezus Christus van de
Heiligen der Laatste Dagen.

59e JAARGANG

Nr 10

Redacteur:

RULON J. SPERRY,

President der Nederl. Zending.

Assistent:

A. D. JONGKEES

INHOUD:

Blz.

De Profeten van deze tijd 291

Het nieuwe Zendingsbestuur 293

Het tehuis . . . en de kracht van de jeugd 294

Alles gemeenschappelijk, doch geen communisme 297

De vraag van de maand 300

Gevleugelde woorden 302

Dit stemde mij tot nadenken 303

Gedachten van anderen 305

Een afscheidswoord tot hen, die gingen . 306

Hoe een overgevoelige Zending stoutmoedig werd 307

Oudheidkundige ontdekkingen en het boek van Mormon 310

Gebeurtenissen in de zending 317

Nog even, gouden herfst 320

Administratie: Laan van Poot 292, Den Haag

*„De Ster” van de Kerk van Jezus Christus
van de Heiligen der Laatste Dagen
verschijnt eenmaal per maand.*

ABONNEMENTSPRIJS: f 1,25 PER KWARTAAL

GIRONUMMER 240615 - LAAN VAN POOT 292 - DEN HAAG

NADruk VAN DE IN DIT NUMMER
VOORKOMENDE CLICHE'S IS VERBODEN

DE PROFETEN
VAN DEZE TIJD

* * * * *

Naar de mens gesproken, is vijf en tachtig jaren van het aards bestaan een lange tijd. In de laatste vijf en tachtig jaren zijn naties opgekomen en weer verdwenen en machtig waren de vorderingen op wetenschappelijk gebied. Leiders, groot en klein, rechtvaardig en goddeloos, hebben hun beloning ontvangen, doch het koninkrijk bleef. Dit alles en nog veel meer is voor de ogen van de breedgeschouderde, zilverharige David O. McKay voorbij gegaan.

Met ogen, die van zoveel getuige
zijn geweest, heeft onze profeet,
ziener en openbaarder onlangs een
terugblik op zijn leven geworpen
en de door de zon beschenen wate-
ren vluchtig aanschouwd.

"Indien ik de zegeningen, die ik op vijf en tachtigjarige leeftijd heb, bij name noemde, zou ik gezondheid, lieflijke herinneringen, vreugde in arbeid opnoemen, geloof in God en zijn goedheid, een onzelfzuchtig verlangen zijn kinderen te dienen en te zegenen. Ik zou spreken van trouwe vrienden, van broederschap en de omgang met en de liefde van geliefden en van de zekerheid dat deze geliefden ons kunnen toebehoren, eeuwig en altijd". Aldus zijn zijn zegeningen, alle in overeenstemming met een

DAVID O. MCKAY

wet" vóór de grondlegging dezer
wereld onherroepelijk in de hemel
vastgelegd".

Op zijn hoge leeftijd, twintig jaren nadat velen hun rust gaan nemen, gaat President McKay voort het gewicht van zijn roeping te dragen met een rechte rug en onverdroten ijver die zowel nederig als onopvallend is. Terwijl anderen de uren in de schemering van hun leven in een schommelstoel doorbrengen,

staat President McKay bij het aanbreken van de dag op om talrijke verplichtingen na te komen en gaat hij voort met over de aarde te trekken om tempels en bedehuizen in te wijden, het evangelie predikend en hoop en vreugde brengend in de harten van zijn broeders en zusters.

Zulk een man heeft nauwelijks tijd om in het verleden te leven. De eeuwigheid met al haar vreugden en zegeningen ligt in het verschiet. Toch moet de profeet van deze Kerk wel een gelukkig, doch schrijnend heimwee gevoelen, telkens wanneer hij de wateren van Pine View en de wijde velden van Huntsville, Utah ziet en de heuvels onder de als met een tafel gekruinde berg, het land waar de tarwe goudgeel in de late namiddagzon blinkt, waar het hooi geurend ligt uitgespreid in de koelte van de avond en de wilde appels kleuren. Want daar is het tehuis van zijn jeugd, een geheiligd huis, dat nu dikwijls stil en ledig is, met de zwakke echo van voorbije dagen en herinneringen.

De 8ste september 1873 werd David O. McKay geboren, de eerste zoon van David en Jennette Evans McKay. In zijn tehuis leerde hij de voorschriften van het evangelie en, naar het voorbeeld van zijn ouders, het godvruchtig leven. Er groeide in hem een dorst naar wijsheid en belangstelling in belangrijke literatuur, die een voornaam deel van zijn leven is geworden.

In Huntsville, Utah, groeide niet alleen zijn liefde voor de medemens, maar ook voor dieren, de grond en wat hij voortbracht.

Van dezelfde school in Huntsville, die President als jongen bezocht, werd hij later president vóór hij naar de universiteit van Utah ging, waar hij het voetbalspel beoefende en president en redenaar van zijn klas werd. Daarna kwam een zending naar Schotland en na zijn huwelijk met Emma Ray Riggs het directeurschap van de Weber academie. Herinneringen, enige woorden, een paar algemene feiten... dat is alles wat op één bladzijde kan worden gezet, waar boekdelen nog niet toereikend zijn.

Onder zijn vele verrichtingen en ambten zijn van belang de ordening tot apostel in 1906, de opdracht om de zendingsvelden van de Kerk over de gehele wereld te bezoeken, het presidentschap van de Europese Zending en zijn plaats sinds 1934 in het Kerkbestuur. De 9de april 1951 werd hij als President van de Kerk ondersteund.

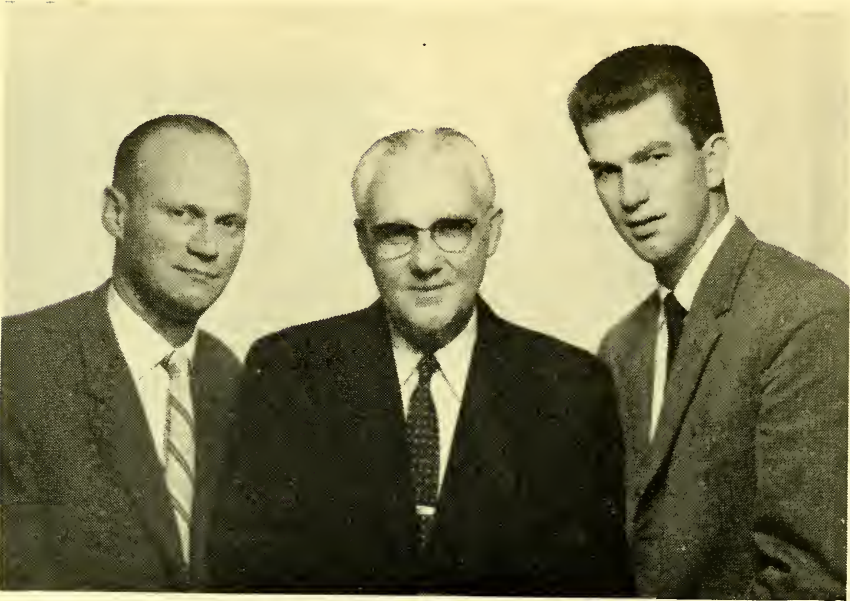
En zo staat hij dan nu als onze profeet, ziener en openbaarder.

Besluiten wij met de woorden van Elder Richards L. Evans:

„Moge hij wijsheid, leiding en inspiratie ontvangen, sterkte en gezondheid en uithoudingsvermogen om opgewassen te zijn tegen iedere beslissing en iedere vraag, waar hij in deze moeilijke tijden tegenover wordt geplaatst”.

Het nieuwe Zendingsbestuur.

De redactie van de Ster heeft het genoegen haar lezers het nieuwe zendingsbestuur voor te stellen, dat thans als volgt is samengesteld:

Rulon J. Sperry President

Johan Paul Jongkees Eerste Raadgever

Raymond G. Springer .. Tweede Raadgever

Deze laatstgenoemde broeders zullen dus President Sperry in zijn belangrijke taak als President van de Nederlandse Zending bijstaan.

Vóór zijn benoeming als eerste raadgever was Broeder Jongkees enige jaren lang President van de Leidse gemeente. Elder Springer was de laatste zes maanden vóór zijn aanstelling als tweede raadgever President van het Amsterdamse district.

Wij roepen deze beide nieuwe bestuursleden een hartelijk welkom toe, met de bede, dat God hen moge zegenen in hun gewichtige taak opdat zij in staat moge zijn hun functie als medewerker van President Sperry met wijsheid en inzicht mogen vervullen.

HET TEHUIS... en de kracht van de jeugd

door President David O. McKay

Enige tijd geleden schepte ik veel behagen in het trainen van een goed opgefokte jonge hengst

De jeugd! Jonge mannen en jonge vrouwen staan tegenover hun eeuwig einddoel! Wat kunnen wij doen om hen gelukkig te maken? Wat kunnen wij zeggen en doen om hen tot waardige burgers in de wereld te maken, getrouwe leden van de kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen?

Wij trainen door gedachten. Er is geen groter ding om aan een kind, dat zijn toekomst wil bepalen, te geven dan het grote dat de rijke jongeling kon doen om het eeuwige leven te beërven, maar er zijn vele kleine dingen. Zoals een kind lichamelijk groeit door regelmatig met tussenpozen te eten, zo wordt het karakter opgebouwd door kleine dingen, door dagelijkse contacten, door een invloed hier en een feit of waarheid daar.

Enige tijd geleden schepte ik veel behagen in het trainen van een goed opgefokte jonge hengst. Hij was goed van aard, had mooie, wel gevormde ogen, was goed gebouwd, kortom, een kostelijk bezit.

Hij en mijn hond Scotty waren de beste maatjes. Onder het zadel was hij zo gehoorzaam, gewillig en medewerkend als een paard maar kan zijn. Hij vertrouwde er op, dat als hij deed wat ik hem vroeg, hem niets zou overkomen.

Maar Dandy had een hekel aan vrijheidsbeperking. Hij was ontevreden wanneer hij werd vastgebonden en knaagde dan net zo lang aan het touw, totdat hij vrij was. Hij liep dan niet weg; hij wilde alleen maar vrij zijn. Denkende dat andere paarden er net zo over dachten, ging hij ook hun touwen losmaken. Hij vond het verschrikkelijk om in de wei te worden opgesloten en als hij een plek in de heg kon vinden, waar alleen maar gladde afsluitdraad was, drukte hij met zijn voet de draad zorgvuldig omlaag tot hij er over heen kon stappen. Meer dan eens waren mijn burens zo goed hem naar de wei terug te brengen. Hij leerde zelfs de poort open te duwen. Ofschoon zijn vernielingen vervelend en soms kostbaar waren, bewonderde ik toch zijn intelligentie en zuiverheid.

Maar zijn nieuwsgierigheid en zijn verlangen om de omgeving te verkennen brachten hem en mij in moeilijkheid. Op een keer, op de hoofdweg, werd hij door een auto aangereden, met als gevolg schade aan de auto en verwonding van het paard en van de chauffeur.

Hiervan hersteld en nog steeds door zwerflust bevangen, inspecteerde hij de heg over de gehele lengte. Toen vond hij de poort zelfs bezet met prikkeldraad. Zo dachten wij een tijd lang Dandy veilig in de wei te hebben. Doch op zekere dag liet iemand de poort zonder prikkeldraad. Dit ontdekkend, lichtte Dandy de klink op, nam Nig, zijn metgezel, mede en samen brachten zij een bezoek aan de wei van de buurman. Zij gingen naar een oud huis, dat als opslagplaats dienst deed. Dandy was nieuwsgierig genoeg om de deur open te duwen. Net wat hij vermoedde: daar lag een zak met graan! Jawel, maar welk een tragedie! Het graan was vergiftigd met rattenkruid! Na enige minuten lagen Dandy en Nig in krampen en waren kort daarna dood.

Velen van onze jonge mensen zijn net als Dandy. Zij zijn niet slecht, zij zijn zelfs niet van plan kwaad te doen, maar zij zijn impulsief, vol levensdrang, zeer nieuwsgierig en verlangend om iets te doen. Ook zij zijn weerspannig onder beperking, maar indien zij bezig worden gehouden, zorgvuldig en juist geleid, blijken zij gehoorzaam en capabel te zijn, maar wanneer zij aan zichzelf worden overgelaten, komen zij maar al te vaak in verleiding en worden al te dikwijls in de strikken van het kwaad gevangen.

Om mensen en naties te veranderen, moeten wij hun wijze van denken veranderen en richting geven. „Leer den jongen de eerste beginselen naar den eisch des wegs”... (Spreuken 22 : 6). Dat is onze plicht. Het tehuis is de machtigste invloed op zijn training. Zondagsscholen, O.O.V.'s, Jeugdwerken, Z.H.V.'s zijn slechts toevoegingen. Geen enkele groep op sociaal of op opvoedkundig gebied kan het tehuis als werkdadige kracht vervangen voor het vormen van mannen uit jongens en vrouwen uit meisjes.

Geen enkele man, vrouw of kind is gelukkig in kwaad doen. De natuur zelf leert ons dat onze handelingen aan grenzen zijn gebonden. Maar

wij willen net als Dandy, deze grenzen doorbreken en ons naar de gevaren begeven, die daar achter liggen. Onze jonge mannen en jonge vrouwen behoren zich daar rekenschap van te geven. Groei en geluk worden binnen begrensde gebieden gevonden, waar buiten gevaarlijke en schadelijke genoegens wachten. Er is genoeg en gezondheid in eten, maar pijn en ziekte in overdaad. Er is genoeg in matige oefening, maar pijn in overdrijving. In alles zegt de natuur: „tot hiertoe en niet verder”. Het tehuis is de beste plaats in de wereld om het kind zelfbeperking te leren, het geluk te schenken in zelfbeheersing en eerbied voor de rechten van anderen.

Ongeluk in het leven van een kind komt, evenals in dat van de volwassene, hoofdzakelijk door het negeren van natuur- en sociale wetten. Het tehuis is de beste plaats voor het ontwikkelen van gehoorzaamheid, die de natuur en de maatschappij later zullen eisen.

Vele van onze jonge mensen willen zich aan de goede vormen onttrekken. Zij denken dat hun ouders ouderwets zijn. Zij moeten de grote les leren, dat zij volkomen vrij zijn te doen wat zij willen, zolang zij geen inbreuk maken op de rechten van anderen.

Ik geloof dat de beste tijd voor het kind om deze regels voor inschikkelijkheid te leren, tussen de leeftijden van drie en vijf jaar ligt.

Indien de ouders geen contrôle krijgen over het kind gedurende die leeftijden, zal het voor hen zeer moeilijk zijn die contrôle later te krijgen. Het komt mij daarom zeer begrijpelijk voor op welke wijze het tehuis aan het geluk van het kind bijdraagt. In de eerste plaats door het gehoorzaamheid te leren. Ik bedoel daar geen dwang of beperking mee — laat het alleen maar volkomen vrij om zich te ontwikkelen totdat hij de grenzen van de veiligheid overschrijdt. Laat het dan de zachte doch stevige hand voelen, die het tegen houdt.

Ik geloof, dat de eerste bijdrage in het tehuis aan het geluk van het kind is het eens en voor al te leren, dat er grenzen zijn, buiten welke het niet veilig kan gaan. Voorts het te leren dat het de rechten van anderen heeft te respecteren en ten derde, dat wij het moeten doen gevoelen, dat het tehuis een plaats is, waar vertrouwelijkheden en vertroosting worden uitgewisseld. En ten vierde, dat wij de gedachte in het kind levend moeten maken dat het tehuis een haven is, waar het kan uitrusten van de moeiten en zorgen van het leven.

Maak van uw kind een dienaar van het ideaal van waarheid en rechtvaardigheid. Het lagere beheersen, opdat het hogere vrij worde, ziedaar de formule.

Dr. Ad. Ferrière.

Alles gemeenschappelijk, doch geen communisme

door Kenneth S. Bennion.

Mormoonse kolonisators, die in de Verenigde Orde deelnamen, volgden een levenswijze, die er op gericht was de kolonisatie in een woestenij te bevorderen. Toch kon een ieder zich terugtrekken wanneer hij wilde en zijn eigendommen terugkrijgen.

Sommige mensen waren de mening toegedaan, dat de Verenigde Orde, zoals die in Leer & Verbonden wordt verklaard en met sommige varianten door de pioniers in het westen werd toegepast, in werkelijkheid communisme was, zoals in vele delen van de wereld heden in zwang is. Dit is echter niet het geval, gelijk een korte bestudering er van aantoonst. In wezen is dit het verschil: Onder het communisme is de staat of de controlerende organisatie de hoofdzaak, het individu is van geen waarde dan alleen als contribuant voor de organisatie. Zijn wil is ondergeschikt aan die van de staat. Onder de Verenigde Orde betekenen het welzijn en de vooruitgang van het individu alles. De organisatie is niet anders dan een middel tot bereiken van het doel en dat doel is altijd de vooruitgang en de ontwikkeling van de persoon. Deze behoudt zijn vrije wil. Wij lezen in de Paarl van Grote Waarde dat Lucifer, ook een Zoon van God, met een plan naar voren kwam om de gehele mensheid te verlossen — „...zodat niet één ziel verloren zou gaan...” (Mozes 4 : 1).

Zijn plan hield in, dat de mens geen keus zou hebben. De mens zou worden gedwongen om nauwkeurig volgens het plan, dat de zielen van alle mensen zou redden, te leven en te handelen. Niemand zou gelegenheid krijgen om kwaad te doen.

Dit zou inderdaad het wezen van het communisme zijn geweest. Satan zou niemand hebben veroorloofd om in geringste mate van het aanvaarde schablone af te wijken. In eenvoudige taal gezegd, kan dat plan van zaligheid aldus worden weergegeven: „Ik weet wat het beste voor u is. Doe alleen maar alles wat ik zeg en stel geen vragen”.

Onder het communisme — of welke naam men er ook aan wil geven — zou men de eigenlijke filosofie aldus kunnen uitdrukken: „Ik weet wat uw tijdelijke zaligheid tot stand zal brengen. Doe alleen maar wat ik zeg en gij zult alles krijgen wat gij nodig hebt, maar iedereen moet precies doen wat ik zeg”.

Tallose millioenen die zich tegen de wil van de communistische leider, dictator of tyran verzetten, werden gedood, omdat het succes van elk der vormen van communisme van overeenstemming afhangt, van vol-

komen onderwerping van de persoonlijke wil aan de wil van wie de teugels in handen heeft. Er is voor uitoefening van de vrije wil geen plaats.

Onder de Verenigde Orde ontvingen de Heiligen van de Kerk een „erfdeel” d.w.z. iedereen kreeg land of eigendom in overeenstemming met zijn behoeften of bekwaamheden. Dit was zijn „rentmeesterschap”. Indien hij wel deed kon hij meer land of eigendom of handelsverruiming krijgen. De gelijkenis van Jezus over de talenten toont duidelijk de grondgedachte van de Verenigde Orde aan.

Onder de verschillende vormen, waarin de Verenigde Orde werd geleefd, voornamelijk in Utah gedurende de eerste pioniersdagen, droegen zij, die eigendommen bezaten, deze over aan de Kerk, d.i. aan de president van hun „ward” of gemeente; landerijen, vee, schapen, enz. Daarna ontvingen zij als hun „erfdeel” al die eigendommen terug of zo veel daarvan als zij naar het oordeel van de president behoorlijk konden beheren. Er werd van hen verwacht, dat zij dat beheer zo vlijtig en wijs zouden voeren, dat zij in staat waren om in de behoeften van hun gezinnen te voorzien. Indien zij dat goed deden, konden zij meer eigendom als deel van hun rentmeesterschap ontvangen.

Een timmerman, schoenmaker, klerk of kleermaker kon aan werk worden geholpen en op deze wijze zijn diensten bewijzen aan hen, die als landbouwer, molenaar of houthakker werkzaam waren.

Twee gewichtige voordelen van de Verenigde Orde boven het communisme zijn:

1. Onder de Verenigde Orde werd het individu aangespoord zijn uiterste best te doen, om plannen te ontwerpen, nieuwe methoden te bedenken, kortom om succes te hebben.
2. Het was niet noodzakelijk om in de Verenigde Orde te blijven. Men kon zich terugtrekken en zijn eigendom, of een equivalent ervan, terug krijgen. Israël Call, een lid van de Verenigde Orde onder leiding van Lot Smith, zette zich in Arizona. Hij beschrijft de fundamentele overeenkomst van de orde als volgt:

Wanneer zij toetraden, werd een overeenkomst aangegaan, dat wanneer zij zich wensten terug te trekken, zij dit konden doen. Dat betekende dat indien zij heengingen, voordat een toename van eigendom had plaats gehad, zij in de kosten van levensonderhoud moesten bijdragen en wegnemen wat zij hadden ingebracht. Later, wanneer winst was behaald, deelden zij mede in wat zij hadden gemaakt. Toen de orde werd opgeheven, was er weinig eigendom. Wij schreven aan Wilford Woodruff, daar President Young was overleden, en toonden hem de getekende ontvangstbewijzen van ieder lid van de Orde. President Woodruff was een tijd lang bij ons geweest en kende de voorwaarden.

De Verenigde Orde duurde van 24 maart 1876 tot de zomer van 1884.

De Verenigde Orde bood de nieuwe en worstelende nederzettingen vele voordelen. Iedereen, bijvoorbeeld, kreeg de gelegenheid om zijn talenten ten volle aan de gemeenschap te wijden.

Zij die in het algemeen niet bekwaam waren een bezitting te beheren of een vak uit te oefenen, werden tijdelijk aan diegenen toegevoegd, die op een of andere wijze gespecialiseerd waren. Zij werkten dan bijvoorbeeld als hulp op de boerderij, totdat zij in staat waren een eigen rentmeesterschap te beheren.

In de praktijk bleek geen enkele gemeenschap lang in de Verenigde Orde te blijven. Zelfs zulke nederzettingen als Brigham City en Orderville, die zo'n goed voorbeeld gaven, weken er van af, toen zij permanent en bevredigend gehuisvest waren. In de meeste gevallen was de overgang eerder geleidelijk en natuurlijk dan plotseling. Naarmate de mensen meer en meer in hun verschillende bedrijven ingewerkt waren en geld als ruilmiddel beschikbaar kwam, ontstond de neiging om terug te gaan tot individueel ondernemen.

Sommige werkzaamheden duurden langer dan andere. Er waren vee-stapels en kudde schapen, die in het bezit van gemeenschappen waren, die of nooit tot de Verenigde Orde toetraden of spoedig tot persoonlijk eigendom terugkeerden.

Maar deze kudden van de gemeenschap konden op basis van de Verenigde Orde veel economischer beheerd worden, zodat deze vele jaren lang op deze wijze werden onderhouden. Tenslotte werden ook zij onder de oorspronkelijke eigenaars verdeeld op een billijke en rechtvaardige basis. Practisch gebruikte iedere gemeenschap, door de Pioniers gevormd, gedurende de eerste jaren sommige aspecten van de Verenigde Orde, want nauwe samenwerking en een wijs tezamen brengen van hulpmiddelen en mankracht waren de geheimen van een succesrijk bouwen van een gemeenschap. Bovendien was de Verenigde Orde gebaseerd op sterk geestelijk leiderschap. Het gebed was van alle nederzetter's het beste gereedschap en inspiratie leidde hen door de tijden van ontbering en eenzaamheid. Ook in dit opzicht zijn de Verenigde Orde en het communisme aparte werelden. Het is altijd de bedoeling van Gods tegenstander geweest om over de geest en de wil van des Vaders kinderen te heersen en hen aan zijn heerschappij te onderwerpen en aldus hun vrije wil te vernietigen.

Dat is niet de manier van onze Vader in de Hemel. Hij heeft altijd de nadruk gelegd op de grote waarde van ieder persoon. Zijn gehele plan van zaligheid is de verlossing en verheffing van ieder van Zijn kinderen tot stand te brengen, die de paden van gerechtigheid willen volgen. Deze vrijheid van keuze is onafscheidelijk aan het Evangelieplan verbonden.

Neen, de Verenigde Orde was nimmer communisme.

DE VRAAG *van de maand*

door

JOSEPH FIELDING SMITH,
President van de Raad der Twaalven

★

Hadden de Nephieten een kerkorganisatie vóór Alma's tijd?

VRAAG: „In onze les van deze week kwam de vraag naar voren: 'Zijn wij noodzakelijk verplicht de gevolgtrekking te maken dat de Nephieten geen kerkorganisatie hadden vóór Alma's tijd? Zie Mosiah 18 : 17-18 en 23 : 16-17'”.

ANTWOORD: Laat ons, voor een juist begrip van de zaak, de passage in kwestie aanhalen:

„En zij werden sedert die tijd de Kerk van God genoemd, of de Kerk van Christus. En een ieder, die door de macht en het gezag van God werd gedoopt, werd aan Zijn kerk toegevoegd.

„En Alma, die gezag van God had, ordende priesters; ja hij ordende een priester voor elk vijftig-tal hunner, om tot hen te prediken en hen te leren aangaande de dingen, die tot het koninkrijk van God behoren.” (Mosiah 18 : 17-18).

„Welnu, Alma was hun hogepriester en de grondvester hunner kerk. „En niemand ontving gezag om te prediken of om te leren, dan door hem van God. Daarom wijdde hij

al hun priesters en hun leraars; en niemand werd gewijd, tenzij hij een rechtvaardig man was. (Mosiah 23 : 16-17).

Het is altijd gevaarlijk passages uit hun samenhang te lichten of te verzuimen alle factoren van de historische omlijsting in aanmerking te nemen. Men moet niet vergeten dat Alma een van de priesters van koning Noach in het land Lehi-Nephi was geweest. Men moet ook in ogenschouw nemen dat de kolonie in dat land zich van de hoofdgroep van de Kerk in Zarahemla afscheidde. In de dagen van Amaleki, die de Nephietische kronieken bijhield, wilde een groep Nephieten onder Zeniff het land in bezit nemen, dat het *eerst* door de Nephieten was bezet (Omni 27-30. Mosiah

9); zij kwamen met de Lamanieten overeen, dat zij dat land zouden bezitten.

Daar vestigden zij een onafhankelijk koninkrijk, dat zij vele jaren lang in bezit hadden, echter voortdurend in oorlog met en in slavernij van de Lamanieten. Na verloop van tijd werden zij onder koning Noach zeer goddeloos. Het was in die tijd, dat de profeet Abinadi werd vermoord. Alma, die de prediking van Abinadi had aangenomen, verzamelde allen om zich heen, die gewillig waren de geboden des Heren te gehoorzamen en zo doende laadde hij en zijn volgelingen de toorn van de goddeloze koning op zich, zodat zij in de wildernis vluchtten, met de bedoeling terug te gaan naar het land Zarahemla. De geschiedenis van hun vlucht, hun lijden en zegeningen des Heren werd in het boek Mosiah opgetekend. Terwijl zij in de wildernis waren, organiseerde Alma zijn groep gelovers tot een gemeente van de kerk en werd de grondlegger genoemd. De hoofdgroep van de Nephieten onder de tweede koning Mosiah, was nog intact in het land Zarahemla. De mededeling, dat Alma de grondvester van hun kerk was, heeft alleen betrekking op de vluchtelingen, die uit het land van de eerste Nephietische nederzetting vluchtten. Na verloop van tijd vonden zij de weg naar de hoofdgroep van de Kerk terug en Alma werd tot hogepriester over de kerk in alle landen gewijd, die door de Nephieten in bezit waren genomen. Wanneer wij het gehele beeld voor ons heb-

ben, is het ons duidelijk, dat Alma een belangrijke dienst had bewezen door de vluchtelingen, die met hem uit het land Lehi-Nephi waren gekomen, te bevrijden en te organiseren.

De kolonie, door Lehi uit Jeruzalem geleid, was een deel van de Kerk van Jezus Christus. Van de tijd van Adam af tot op deze tijd, wanneer de mensen de geboden des Heren gehoorzaamden, was daar de Kerk en de mensen kwamen er in door aan dezelfde verordeningen te voldoen als wij heden ten dage hebben. De zendeling, die naar een vreemd land ging en met goddelijke volmacht een mens doopte, maakte deze mens aldus tot een lid van de Kerk van Jezus Christus. Dat was zo in de dagen van Abraham, Mozes, Elia en Johannes de Doper. Om de Kerk van Jezus Christus te vormen is een complete organisatie, bestaande uit een gemeente, een ward, een stake, geen vereiste. Waar ook iemand wettig gedoopt is, daar is de Kerk, of krachtens deze doop wordt hij daar lid van. De benamingen koninkrijk Gods en de Kerk zijn synoniem. De Profeet Joseph Smith heeft dit in de volgende bewoordingen duidelijk gemaakt:

„Sommigen zeggen dat het koninkrijk Gods op aarde niet eerder werd gesticht dan op de dag van het Pinksterfeest en dat Johannes (de Doper) de doop van bekering voor de vergeving van zonden niet predikte, maar ik zeg, in de naam des Heren, dat het koninkrijk Gods werd gevestigd in de dagen van Adam tot op deze tijd. Wanneer er ooit een rechtvaardig man

op aarde is geweest, aan wie God zijn woord openbaarde en hem macht en gezag verleende om in zijn naam te handelen, en waar een priester van God is — een bedienaar die macht en gezag van God heeft om in de verordeningen van het evangelie en in het priesterschap van God te bedienen, daar is het koninkrijk Gods. Als gevolg van het verwerpen van het evangelie van Jezus Christus en de profeten, die God gezonden heeft, hebben de oordelen Gods op mensen, steden en naties gerust, in verschillende eeuwen van de wereld, gelijk het geval was met Sodom en Gomorrah, die verwoest werden omdat zij de profeten verwerpen.

Het Boek van Mormon leert ons, dat de verordening van de doop voor vergeving van zonden van de beginne af door de Nephieten werd bediend. Ofschoon van bevestiging niet wordt gesproken, werden de leden niettemin bevestigd, want er is overvloedig bewijs van de gave van de Heilige Geest.

Jacob heeft ons een zeer bepaalde verklaring in de volgende woorden gegeven:

„En Hij gebiedt alle mensen, dat zij zich moeten bekeren, en in Zijn naam moeten worden gedoopt met volmaakt geloof in de Heilige Israëls, zonder hetwelk zij niet zalig kunnen worden in het koninkrijk Gods.

„En indien zij zich niet willen bekeren, en niet in Zijn naam willen geloven, en niet in Zijn naam willen worden gedoopt, noch tot het einde volharden, dan moeten zij worden verdoemd, want de Here God, de Heilige Israëls, heeft aldus gesproken”. (2 Nephi 9 : 23-24).

Indien zij, in de dagen van Lehi, gedoopt waren en de gave des Heiligen Geestes hadden ontvangen, dan hadden zij een kerkorganisatie, die de gehele Nephietische geschiedenis door in stand bleef, ondanks de voortdurende afvalligheden, die onder hen plaats vonden.

GEVLEUGELDE WOORDEN

De kunst van conversatie bestaat hierin, zich aan te passen bij de gedachtengang van anderen.

M. Herbert.

Niemand zou veel in gezelschappen spreken, als hij zich bewust was, hoe vaak hij anderen verkeerd begrijpt.

Goethe.

Wij zijn graag bereid iets tweemaal te vertellen, doch niet het tweemaal te horen.

Hazlitt.

DIT STEMDE MIJ TOT NADENKEN

door S. DILWORTH YOUNG van de Eerste Raad der Zeventigers.

Is er een Heilige der Laatste Dagen die, een kind hebbende doen gevoelen, dat het niet gewenst is, veronderstelt, dat hij in de tegenwoordigheid des Heren kan staan om met Hem voor altijd te wonen?

Gisteren ontving ik een brief van een oude en gewaardeerde vriend. Hij heeft een spraakgebrek. Hij stottert. Achter zijn rug is hij het mikpunt van grappen en spotternij geweest — ook wel in zijn gezicht. Voor zo ver de mensen konden zien, trok hij er zich niets van aan, maar ... Enfin, hier is de brief:

„Jaren lang ben ik al van plan geweest u te vragen een artikel te schrijven voor ouders. Hoe ouders soms een kind trachten te maken tot wat het kind niet kan of wil zijn.

„Totdat ik zeven jaar oud was sprak ik net als iedereen. Mijn vader werd op zending naar Engeland geroepen, toen ik vijf jaar oud was. Moeder bracht mij naar school toen ik zes was. Het eerste jaar ging alles goed. Vader kwam thuis, juist nadat ik aan mijn tweede jaar op school was begonnen. Mijn broer, die zeven jaar ouder was dan ik, was zeer knap en sloeg twee klassen over. Ik leerde langzaam.

„In de eerste plaats was ik een ongewenst kind. Mijn vader sprak altijd van mij als van een „catch colt”. Een catch colt is een veulen, dat niet gewenst is. Het is van minderwaardige kwaliteit.

„Vader was onderwijzer geweest, dus bepaalde hij dat ik student

moest worden zoals mijn broer. Ik kon niet vlug lezen. Ik was vier en veertig jaar oud, toen ik de oorzaak daarvan ontdekte. Al die jaren zag ik twee woorden waar er maar een was en ik moest mijn ogen zo instellen totdat de woorden samensmolten. Dat vergde een seconde of twee. Vader was geen geduldig man, dus gaf hij mij een standje en dikwijls een klap. Toen begon ik te stotteren, een klein beetje maar. Mijn ouders maakten er heel wat van. Nog hoor ik mijn moeder zeggen: „Je wordt nog eens net als oom Joseph”, en dan bekeef ze mij. Hoe meer ik probeerde niet te stotteren, des te meer deed ik het en des te meer werd ik beknord en bespot. „Mijn cijfers op school waren heel slecht. Mijn familie bracht mij onder het oog hoe goed mijn broer op school was. Ik moest nooit vergeten, dat ik stotterde, daar zorgden zij wel voor.

„Toen ik ongeveer een en twintig jaar oud was, had ik genoeg geld gespaard om in een stad in het oosten spraakles te nemen. Na vele weken kwam ik thuis. Mijn ouders verwachtten van mij, dat ik volmaakt zou spreken. Doch de leraren daar hadden ons gezegd: „Je hebt alleen maar geleerd hoe uw spraak te beheersen.”

Toen kwam het wardbestuur om te zien of ik op zending kon gaan. Vader wilde mij niet zenden, hij wilde mijn broeder laten gaan, die kon beter spreken dan ik. Maar de bisschop wenste mijn broeder niet, hij wilde mij hebben. Niemand zal ooit de kwellingen en het hartzeer te weten komen, die ik

gedurende die zending had te doorstaan. Na mijn zending spaarde ik wat geld. Ik ging weer terug naar school. Mijn geld raakte op en ik moest naar huis terug. Ik kon niet lang genoeg blijven om iets te verdienen. Mijn ouders raasden en tierden. „Ik was een geldverspiller”. „Maar het geld was niet verspild. Onze jongste zoon leerde langzaam. Hij begon te stotteren. Ik wist hoe hem en de rest van de familie te behandelen. Het stotteren duurde maar een korte tijd. Hij is nu een zeer goed werktuigkundig vakman.

„Mijn persoonlijke voorkeur is altijd de houtvesterij geweest. Mijn ouders wilden mij geen houtvester laten worden. „Dat kun je niet, je stottert”, was alles wat ik uit hen kreeg.

„Beantwoord deze brief niet, schrijf alstublieft alleen maar het artikel”. Wij allen zijn min of meer blind. Blind voor de aspiraties van onze vrienden, blind voor hun leed, blind dat wij hen onbewust onheus bejegenen. Ik heb nooit de tijd genomen om achter de oorzaken van de tragische moeilijkheden te komen, die hij te dragen had. Wel medelijden hebben, ja, maar niet helpen. Nu vraag ik:

Ontdekken ouders wat een langzaam kind denkt? Denken zij dat het ergens naar streeft? Of denken zij, dat kwellingen, waarvan de oorzaak niet blijkt, van de Here komen als straf voor het individu? Kan er schade worden toegebracht, niet zo aan de dag tredend in het „vlugge” kind als het niet goed wordt begrepen? Weet ge hoe

een ongewenst kind zich voelt? Is er een Heilige der Laatste Dagen die, een kind hebbende doen gevoelen, dat het niet gewenst is, veronderstelt, dat hij in de tegenwoordigheid des Heren kan staan om met Hem voor altijd te wonen? Kan een vader 's-avonds thuis komen in een gezin met kinderen en in de enige tijd, die hij tot zijn beschikking heeft om ze te beïnvloeden, achter zijn krant of voor

de televisie gaan zitten? Wat is voor een man het belangrijkste in dit leven? Is het niet het welzijn van zijn kinderen en zijn gezin? Wat zou het anders kunnen zijn? Indien het evangelie ons iets leert, dan is het wel dit, dat de rotsvaste grondslag van ons geloof, voor zo ver het ons succes in dit leven betreft, de band met ons gezin en het juiste onderricht van onze kinderen is.

GEDACHTEN VAN ANDEREN.

De meesten onzer aanvaarden de taak der opvoeding zonder tegen haar op te zien, zonder zich haar eisen duidelijk voor ogen te stellen, zonder er zich opzettelijk toe voor te bereiden.

Onze kinderen zullen geleerd genoeg worden. Er wordt licht genoeg ontstoken. Maar zij kunnen wel wat meer warmte verdragen.

Dr. P. H. Ritter.

Bij de behandeling der gezinsopvoeding spreek ik niet allereerst — zoals U misschien verwachtte — over de opvoeding der kinderen, maar over die der ouders.

Dr. Ad. Ferrière.

Geen levensbeschouwing heeft waarde, die haar bestaan dankt aan het ontwijken van waarheden, die — op welke wijze ook — zich aan ons opdringen.

G. W. Melchers.

*Wie zich buigt om te vleien, verlaagt zich
Wie zich buigt om te dienen, verhoogt zich*

De brave wreekt zijn beledigingen door weldaden.

Chinese wijsheid.

*Of droefheid adelt of verlaagt
Hangt van het hart af, dat het draagt.
Hetzelfde vuur verteert het hout
Verhardt de steen — maar zuivert goud.*

Maimonides.

Een afscheidswoord tot hen, die gingen.

Kort na elkander werden twee getrouwe leden van de Kerk naar de andere zijde geroepen: Ouderling Adriaan van Buuren overleed de 18de juli van dit jaar aan kanker en zijn vrouw, Zuster Barbara van Buuren-Terlouw de 22ste september aan een hartaanval.

Broeder van Buuren, die op 1 december 1885 te Alblasserdam werd geboren, werd 73 jaar oud, zijn vrouw, de 28ste augustus van datzelfde jaar geboren, ruim 74.

Beiden waren bijna 35 jaren lid van de Kerk en steeds getrouw gebleven. Om die reden leek het ons goed een enkel woord aan hun nagedachtenis te wijden. Zij werden beiden op dezelfde dag gedoopt, nl. de 26ste februari 1925. De 11de februari van dit jaar hebben zij nog hun gouden bruiloft mogen vieren. Zij hadden 13 kinderen, zeven jongens en zes meisjes. Zes jongens en vijf meisjes overleefden hen.

Zuster van Buuren is jaren lang Presidente van de Z.H.V. in Rotterdam Zuid geweest en was als zodanig zeer actief. Broeder van Buuren vervulde menig ambt in de Kerk, ook dat van gemeentepresident. Hij werd in 1930 tot Ouderling geordend.

Hoewel onze deelneming uitgaat naar hen, die achter bleven, is het een zeer troostrijke gedachte, dat ziekte en pijn, die zo menigmaal hun beider leven hebben verduisterd, hen niet meer kunnen kwellen.

Moge zij de rust en de vrede hebben gevonden, waarnaar zij in dit aardse leven hebben gestreefd.

Hoe een overgevoelige Zending**STOUTMOEDIG WERD** door Lorenzo Snow.

(Terwijl de broederen in Engeland werkten, waren andere zendingen ijverig bezig in dit land. President Snow heeft ons enige uitmuntende verhalen achtergelaten over zijn eerste zendingservaringen.

Het volgende is aan zijn biographie ontleend, die door zijn begaafde zuster, Eliza R. Snow, werd geschreven).

Korte tijd na mijn opname in het Ouderlingenquorum, nam ik in de lente van 1837 mijn valies op de schouders en ging, evenals de zendingen van ouds, op weg, „zonder buidel of male”, te voet en alleen, om de herstelling van de volheid van het evangelie van Gods Zoon te verkondigen en te getuigen van wat ik had gezien en gehoord en van de kennis, die ik had ontvangen door de inspiratie van de Heilige Geest.

Het was echter een zware beproeving van de gevoelens, die ik van nature had met betrekking tot onafhankelijkheid, om zonder buidel of male te gaan, speciaal zonder buidel, want vanaf de tijd, dat ik oud genoeg was geworden om te werken, was het gevoel dat ik „mijn weg betaalde”, mij altijd voorgekomen als tot het zelf-respect behorend. Niets dan een positieve kennis dat God het nu vereiste, zoals Hij dit van zijn vroegere dienstknechten verlangde, kon mij er toe brengen heen te gaan in afhankelijkheid van mijn medemensen voor de dagelijkse levensbehoeften.

Maar mijn plicht in dat opzicht was mij volkomen duidelijk gemaakt en ik besloot het te doen.

De eerste dag liep ik zowat twintig

mijl en overnachtte bij de zuster van mijn vader, mrs. Granger. Zij was een devote Presbyteriaanse en een nobele vrouw; zij sprak met grote achting over mijn vaders familie en dacht dat in het Mormonisme toch iets waardevols moest zijn, anders zouden zij daar niet toe zijn overgegaan. Zij had ook voor mij zo'n grote achting, dat zij niet kon geloven, dat ik onder dezelfde mishandeling en weigering om onderdak te verlenen zou hebben te lijden als andere „Mormoonse” Elders. Dat was ik niet met haar eens en zeide haar dat ik niet moest verwachten een gemakkelijker weg te gaan dan mijn broeders.

De volgende morgen verliet ik mijn tante en reisde ongeveer dertig mijl en juist toen de zon onderging, ondernam ik mijn eerste poging om als een „Mormoonse” Elder onderdak voor de nacht te krijgen. Dit werd mij echter geweigerd en de volgende ook, tot de achtste toe. Daar kreeg ik een bed, maar geen avondmaal. De volgende morgen ging ik heen, zonder ontbijt.

De eerste vergadering, die ik hield, was in de buurt van mijn oom, Goddard genaamd, in Medina district in Ohio. De mensen werden

op de hoogte gebracht en een aanzienlijke menigte was aanwezig. Het was een zware beproeving om tegenover dat auditorium te staan als een prediker, maar ik geloofde en voelde een verzekering dat de geest van inspiratie mij de woorden zou ingeven. Ik had mij door gebed en vasten voorbereid — ik had mij voor de Heer vernederd en Hem in machtig gebed aangeroepen om mij de macht en de inspiratie van het Heilige Priesterschap te schenken en toen ik voor die menigte stond, rustte, ofschoon ik niet wist wat te zeggen, de Heilige Geest krachtig op mij, zodra ik de mond opende. Hij verlichtte mijn verstand en bracht mij op de juiste denkbeelden en gaf mij de juiste woordenkeus om deze weer te geven. De mensen waren verbaasd en verzochten om nog een vergadering.

Na de tweede vergadering werd mij het gerechtsgebouw aangeboden. Ik nam het aanbod aan, had een zeer interessante tijd en verscheidene notabelen waren zeer voorkomend voor mij. Ik doopte en bevestigde mijn oom, mijn tante en een aantal van mijn neven.

Ik reisde en predikte gedurende de volgende zomer en herfst in verschillende delen van Ohio en doopte velen. Steeds ging ik te voet en „zonder buile of male” en dikwijls bevond ik mij in kwellende en soms in amusante omstandigheden.

Toen ik in het huis van Broeder Smith was in het Stark district, Ohio, droomde ik op een nacht, dat men voorbereidingen trof om mij geweld aan te doen. De volgende avond, nadat ik die droom had gehad, zat ik met enige

vrienden te praten, die mij hadden opgezocht, toen, na een luid geklop op de deur, twee goed geklede jonge mannen binnenkwamen en mij beleefd uitnodigden hen naar een schoolgebouw te vergezellen, ongeveer een mijl verder, en een vergadering toe te spreken, die daar reeds aanwezig was. Na een kleine aarzeling mijnerzijds begonnen zij dringend te verzoeken hun uitnodiging aan te nemen, toen plotseling de droom van de voorgaande nacht mij te binnen schoot. Ik vertelde hun, dat ik aan hun verzoek niet kon voldoen. Maar toch hielden zij aan en stonden er op, dat ik met hen mee zou gaan. Toen zij tot de overtuiging waren gekomen, dat ik onwrikbaar in mijn besluit was om niet mee te gaan, waren zij niet alleen teleurgesteld, maar werden buitengewoon kwaad.

De volgende dag vernam ik, dat zij de waarheid hadden gesproken voor zover het de vergadering in het schoolgebouw betrof, maar de bedoeling was heel anders dan de jonge mannen hadden voorgegeven — die kwam precies met mijn droom overeen.

Op een keer ging ik met Broeder A. Butterfield naar een hotel om daar een nacht te logeren. Toen wij het naderden, zagen wij de eigenaar in de veranda staan. Na hem begroet te hebben, vertelde ik hem, dat wij Mormoonse zendingen waren en reisden als de ouderlingen in vroegere dagen. Ik vroeg hem of hij zo goed wilde zijn ons aan een avondmaal en een onderdak voor de nacht te helpen. Hij weigerde heel bars en zeide dat hij reizigers voor geld

herbergde en niet voor betaling met evangelie. Hij ried ons aan naar huis te gaan, werk te zoeken en geld te verdienen, daarna terug te komen en dan zou hij ons met genoegden welkom heten. Ik antwoordde dat aangezien hij ons verzoek met een besliste weigering had beantwoord, wij hem een goeden avond wensten. Maar toen ik mij omdraaide om heen te gaan, kreeg ik heel sterk het gevoel, dat ik nog meer moest zeggen. Daarom zei ik tot hem:

„Mijn vriend, het is niet onze bedoeling ons aan u op te dringen, maar wij geloven dat het goed voor u zal zijn te weten dat twee van Gods dienstknechten naar u toe zijn gekomen voor een avondmaal en een onderdak voor de nacht, dat gij hebt gemeend te moeten weigeren. De gevolgen hiervan voor de toekomst weet ge niet, maar wij weten die wel en er zal een tijd komen, dat u die ook zult weten. Wanneer de Schrift zal zijn vervuld, die zegt: „Wanneer de Zoon des Mensen in zijn heerlijkheid zal komen, en alle heilige engelen met Hem, dan zal Hij op de troon zijner heerlijkheid gezeten zijn en alle natieën zullen voor Hem verzameld zijn. Dan zal Hij hen scheiden gelijk een herder zijn schapen van de bokken zal scheiden. Dan zal de Koning zeggen tot hen, die aan zijn rechterhand zijn: Komt, gij gezegenden mijns Vaders, beërft het koninkrijk, dat voor u bereid werd vanaf de grondlegging der wereld, want Ik was hongerig en ge hebt Mij gevoed, Ik was dorstig en hebt Mij te drinken gegeven, Ik was een vreemdeling en gij hebt Mij geher-

bergd; naakt en gij hebt Mij gekleed. Dan zullen de rechtvaardigen zeggen: Heer, wanneer zagen wij U hongerig en hebben U gevoed? of wanneer zagen wij U een vreemdeling en hebben U geherbergd? Dan zal de Koning tot hen zeggen: Voor zover gij dat aan de minste mijner broederen hebt gedaan, dat heb gij aan Mij gedaan”. Wanneer dat zal gebeuren, zult gij daar bij ons zijn en dan zult gij weten, dat wij dienstknechten van God waren, uitgezonden om het Evangelie te prediken. En toen wij daarmee bezig waren, vroegen wij u om in onze noden te voorzien, maar gij zondt ons weg. Dit is alles, wat ik wilde zeggen. Nu zullen wij gaan. Goeden avond”.

De man scheen stom van verbazing en niet te weten wat hij moest zeggen. Wij waren nog niet ver gekomen, toen onze oren door de volgende woorden werden getroffen: „Stop, heren — wacht even — u hoeft niet zo weg te gaan — wat u zegt is maar onzin, maar u hebt geld genoeg, wed ik. Kom terug, heren — ga binnen, ga binnen”.

Natuurlijk gingen wij terug en naar binnen. Wij werden uitgenodigd om plaats te nemen voor een goed avondmaal, waarna de burens binnen werden genodigd, die met de hotelhouder en zijn gezin oplettend en met opvallende belangstelling naar onze prediking luisterden.

Wij kregen een uitmuntende slaapplek en des morgens een goed ontbijt. Doch toen wij heengingen, werd over geld niet gesproken.

(uit: *Missionary Experiences* door Pr. Nibley)

Oudheidkundige ontdekkingen en het boek van Mormon

JOODS BLOED IN HET OUDE AMERIKA

„Het is een merkwaardig feit dat de vroegere Itza-Maya's vele gewoonten en gebruiken hadden, die veel op die van de Joden geleken. Velen hebben opgemerkt, dat sommige gezichten, die op de muren en stenen waren gekerfd, Joodse trekken vertoonden. Volgens illustraties in de hieroglyphenboeken, tezamen met de verklaringen van Bisschop Landa, kenden de oude Itza-Maya's de doop, die volgens hun woord caput-zihil „opnieuw geboren worden” betekent. Landa zegt, dat Yucatan de enige plaats was, waar de doop vóór de komst van de Spanjaarden werd bediend. Zowel de Itza-Maya's als de Joden vereerden één God, van wie zij geen afbeelding maakten. Beiden richtten hun aanbidding oostwaarts en beiden brandden wierook naar de vier windstreken. Het belijden van zonden en de verzoening waren beide volken bekend. Beiden geloofden in duivelen. De Maya's waren, evenals de Joden, zeer punctueel in hun wasingen en reinigingen. Beiden vereerden de slang en sommigen hebben gezegd, dat de besnijdenis onder de Maya's in gebruik was. (*Lost Empires*, T. A. Willard, pag. 422).

„Een beroemd Frans reiziger, M. de la Borde, zegt: Vele Karaïben vertelden mij, dat hun vroegere

30. En nu, Zoram, spreek ik tot u: Zie; gij zijt de dienstknecht van Laban, toch zijt gij uit het land van Jeruzalem gebracht, en ik weet, dat gij voor immer een trouwe vriend voor mijn zoon Nephi zijt.

31. Daarom, omdat gij getrouwd zijt geweest, zal uw nageslacht met zijn nageslacht worden gezegend, zodat zij lang en in voorspoed in dit land zullen wonen, en alleen ongerechtigheid onder hen zal ooit hun voorspoed in dit land kunnen schaden of verstoren.

32. Daarom, indien gij de geboden des Heren zult onderhouden, heeft de Here dit land aan de veiligheid van uw nageslacht en dat van mijn zoon toegewijd. (2 Nlphi 1).

13. En hij deed, zoals de Heer hem had geboden. En zij verlieten het land; allen, die naar de stem des Heren wilden luisteren, trokken de wildernis in; en zij werden geleid door vele predikingen en profetieën. En zij werden voortdurend door het woord Gods vermaand; en zij werden door de macht van Zijn arm door de wildernis geleid, totdat zij in het land kwamen, dat het land Zarahemla wordt genoemd.

voorouders een groot en machtig volk waren, dat ik niet kon nalaten met de Joden te identificeren. Hun wetten met betrekking tot het huwelijk waren dezelfde en hun was verboden het vlees van sommige dieren, zoals het Zuid-Amerikaanse zwijn, te eten." (Lee, pag. 126-127).

„Het eerste en meest treffende feit bij de Noord-Amerikaanse Indianen, dat op de Joden wijst, is hun wijze van aanbedding, in alle opzichten, van de Grote Geest, of Jehova, zoals de Hebreërs volgens goddelijk voorschrift was geboden te doen, in plaats van meerdere goden, zoals de oude heidenen deden, en hun afgoden van eigen maaksel. De Noord-Amerikaanse Indianen zijn nergens afgodendienaars. Zij roepen direct de Grote Geest aan en kennen geen bemiddelaar, noch persoonlijk, noch symbolisch . . . Onder hun gewoonten komen wij er verscheidene tegen, die hun oorsprong hebben in de Joodse ceremonie en die zo bijzonder in hun vormen zijn, dat het zeer onwaarschijnlijk en bijna onmogelijk is, dat twee verschillende volken, die elkaar in het geheel niet kennen, dezelfde eredienst zouden hebben. (Catlin, *North-American Indians*).

In het begin van de achttiende eeuw ontmoette een Nederlandse Jood, Aäron Levy genaamd, maar die onder het pseudoniem Montesinos schreef (Travels, Rotterdam, 1840) een vreemd volk in de noordelijke Andes, waar hij van zegt: „Mijn gids was een Indiaan

14. En zij ontdekten een volk, dat het volk van Zarahemla werd genoemd. Welnu, er was grote vreugde onder het volk van Zarahemla, en ook Zarahemla verheugde zich uitermate, omdat de Here het volk van Mosiah had gezonden met de koperen platen, die de kroniek der Joden bevatten.

15. En ziet, Mosiah ontdekte, dat het volk van Zarahemla uit Jeruzalem was gekomen, toen Zedekia, de koning van Juda, gevankelijk naar Babylon werd weggevoerd.

16. En zij reisden in de wildernis en werden door de Heer over de grote wateren naar het land gebracht, waar Mosiah hen had ontdekt; en zij hadden daar sedertdien gewoond. (Omni).

4. Dan zal het overblijfsel van onze nakomelingen een kennis verkrijgen omtrent ons — hoe wij uit Jeruzalem kwamen — en dat zij afstammelingen van de Joden zijn.

5. En het evangelie van Jezus Christus zal onder hen worden gepredikt; daardoor zullen zij de kennis betreffende hun vaderen herkrijgen, en ook Jezus Christus leren kennen, zoals hun vaderen Hem kenden. (2 Nephi 30).

10. Nu, het zuidelijke land werd het land Lehi genoemd en het noordelijke het land Mulek, naar de zoon van Zedekia, want de Here bracht Mulek in het noordelijke en Lehi in het zuidelijke land. (Helaman 6).

— zo kwam hij mij tenminste voor — en hij noemde zijn god naar de naam van de Hebreeuwse God Adonai. Hij vertelde mij, dat in heel oude tijden zijn voorvaderen Abram, Esaak en Yakoob heetten, dat de naam van zijn eigen stam Rooben was. Hij bracht mij in kennis met een aantal mannen van zijn stam, die ik onmiddellijk herkende als Joden. Zij kusten en omhelsden mij als een broeder. (Lee, pag. 36).

21. Nu, wilt gij betwisten, dat Jeruzalem werd verwoest? Wilt gij zeggen, dat de zoons van Zedekia niet allen werden gedood op Mulek na? Ja, en ziet gij niet, dat het nageslacht van Zedekia met ons is, en dat zij uit het land van Jeruzalem werden verdreven? Doch ziet, dit is niet alles. (Helaman 8).

HET HUIS ISRAËLS

De zoon van Columbus schreef in de biographie van zijn vader: „Hun voorouders waren van het koninklijk bloed van Jeruzalem”. (*Het leven van Christoffel Columbus*, dl. 12, pag. 2).

„Er zijn veel andere godsdienstige gewoonten van ondergeschikte aard, doch in strikte overeenkomst met Abrahams geslacht; maar er is in dit boek genoeg te berde gebracht om deze (naar wij geloven) niet te beantwoorden vragen te stellen: „Indien zij niet van de Verloren Stammen Israëls zijn, wie zijn zij dan?”

„Welke natie uit de oude geschiedenis kan aanspraak maken op deze gewoonten en onderhouden en deze tot de hunne verklaren, als het de Hebreeuwse natie niet is?” (*Ancient America*, Jones, pag. 21).

In de legenden van de Amerikaanse Indianen komt men Jacob en zijn twaalf zonen tegen. Sommige stammen plachten een altaar van twaalf stenen te bouwen ter herinnering aan een grote voorvader, die twaalf zoons had. Zij hadden overleveringen, dat alle Indiaanse stammen van één man

5. Nu, de woorden, die ik zal lezen, zijn die, welke Jesaja met betrekking tot het gehele huis Israëls sprak; daarom mogen zij op u worden toegepast, want gij zijt van het huis Israëls. En Jesaja heeft vele dingen gezegd, die op u mogen worden toegepast, omdat gij van het huis Israëls zijt. (2 Nephi 6).

6. O, gij huis Israëls, gij, die Ik heb gespaard, hoe menigmaal zal Ik u bijeen vergaderen, zoals een hen haar kiekens onder haar vleugels bijeen vergaart, indien gij u wilt bekeren en met vol voor-nemen des harten tot Mij wederkeren.

7. Maar indien niet, o huis Israëls, dan zullen uw woonplaatsen woest worden tot de tijd der vervulling van het verbond met uw vaderen. (3 Nephi 10).

afstamden, die twaalf zoons had. Dat deze man een aanzienlijk en alom bekend vorst was met veel heerschappij en invloed. (Alvin Colton, *Origin of the American Indians*, London, 1883).

„Wij kunnen de opmerkelijke kennis, die de vroegere bisschoppen, priesters en kerkvaders aantroffen onder de Indianen van Mexico en Peru, die ook bekend waren met de Joodse wetten, gewoonten en ceremonieën en met het evangelieplan van verlossing van de mens, alleen verklaren door te geloven, dat de duivel, de gevolgen van dit alles voor de bewoners van de oude ijwereld ziende, voor een tegenhanger daarvan in de nieuwe zorgde”.

(By e La Vega, *Constituciones*, Sec. XXX).

DE GELIJKENIS MET EGYPTEN

„Een zeer opmerkelijke voorstelling van de tien plagen, door God over Egypte uitgestort, komt op de elfde en twaalfde bladzijde van het Borgiaanse Manuscript voor. Mozes wordt daar afgebeeld met zijn staf in de linkerhand opgeheven, welke staf een slang werd, en met een woedend gebaar de plagen over de Egyptenaren afriep. Deze plagen waren kikvorsen, sprinkhanen, luizen, vliegen, enz., welke alle op genoemde bladzijden voorkomen; maar de laatste en verschrikkelijkste waren de dikke duisternis die drie dagen lang over Egypte lag, en de dood van de eerstgeborenen onder de Egyptenaren. Het merkwaardig symbool van een slang, die andere slangen verzwelgt, vindt men op de negen-

5. Daarom zag Jozef waarlijk onze dagen. En hij verkreeg van de Here een belofte, dat de Here uit de vrucht zijner lendenen een rechtvaardige tak voor het huis Israëls zou verwekken, niet de Messias, doch een tak, die zou worden afgebroken. Toch zou de Here in Zijn verbonden gedenken, dat de Messias in de laatste dagen aan dezen met macht zou worden geopenbaard, om hen uit de duisternis tot het licht te brengen, ja om hen uit verborgen duisternis en uit slavernij naar de vrijheid te voeren. (2 Nephi 3).

19. Heft daarom uw hoofd op en verheugt u, en stelt uw vertrouwen in God, in die God, Die de God van Abraham, Izak en Jakob was, en ook die God, Die de kinderen Israëls uit Egypte leidde en hen over het droge door de Rode Zee liet trekken en hen met manna voedde, opdat zij niet in de wildernis zouden omkomen; en Hij deed nog veel meer dingen voor hen. (Mosiah 7).

31. Gij zult worden geslagen wegens uw boosheden, want gij hebt gezegd, dat gij de wet van Mozes leert. En wat weet gij van de wet van Mozes? Komt de zaligheid door de wet van Mozes? Wat zegt gij?

tiende bladzijde van hetzelfde manuscript.

Het is niet buitengewoon dat de Mexicanen, die met een gedeelte van de exodus bekend waren — dat met betrekking tot de kinderen Israëls, die uit Egypte trokken, van een ander gedeelte evenmin onwetend waren”. (Kingsborough; *Scripts*, pag. 277).

„In zijn boek over Mexico, zegt de Duitse geschiedschrijver en criticus Vater: 'Het is verbazingwekkend te zien hoe nauwkeurig de oude Mexicanen de Egyptische stijl moeten hebben gecopieërd in hun afbeeldingen en standbeelden.

Zij hebben overeenkomstige uitdrukkingswijzen en de correcte fysieke verhoudingen, die men in de Egyptische kunst aantreft. (*The Great Migration*, J. Fitzgerald Lee, pag. 32).

„De overeenkomst met de Egyptische architectuur vindt men in alle ruïnen van Centraal Amerika; in Copan pyramidevormige bouwsels, afgoden, obelisk en grafkamers; in Palenque figuren in profiel en vierkante onderfunderingen; in Uxmal hetzelfde met een rij cirkelvormige kolommen en in Palenque zelfs een stenen standbeeld met Egyptische graveringen er op”. (*Ancient America*, Jones, pag. 125).

„Dat er verband bestaat tussen de inwoners van Mexico uit zekere tijdperken en die van het Nijldal, is nauwelijks aan twijfel onderhevig: de overeenkomst tussen hun monumenten en pyramiden en hun wijze van doen met betrekking tot hemellichamen en gebeurtenissen blijkt te treffend te wezen om een

32. En zij antwoordden en zeiden, dat de zaligheid kwam door de wet van Mozes.

33. Maar nu zeide Abinadi tot hen: Ik weet dat gij zalig zult worden, indien gij de geboden Gods bewaart; ja, indien gij de geboden bewaart, die de Here aan Mozes op de berg Sinaï heeft gegeven, luidende:

34. Ik ben de Here uw God, Die u uit Egypteland, uit het diensthuis heb uitgeleid. (Mosiah 12).

11. En ik getenk ook de gevangenschap mijner vaderen; want ik weet zeker, dat de Here hen uit slavernij heeft verlost, en dat Hij hierdoor Zijn Kerk stichtte, ja de Here God, de God Abrahams, de God Izaks, en de God Jakobs, heeft hen uit slavernij verlost.

40. En Hij heeft hen lief, die Hem als hun God wensen. Ziet, Hij had onze vaderen lief en sloot een verbond met hen, ja, met Abraham, Izak en Jakob, en Hij was de verbonden indachtig, die Hij had gemaakt; daarom leidde Hij hen uit het land Egypte. (1 Nephi 17).

14. En mijn vader Lehi vond ook een geslachtsregister van zijn voorvaderen op de koperen platen; daarom wist hij, dat hij een afstammeling van Jozef was, dezelfde Jozef, die de zoon van

samenloop van omstandigheden te zijn geweest, echter met dit verschil, dat de Egyptische gebouwen monumenten van menselijke ijdelheid waren, doch die van Mexico uitdrukkingen van verering en trouw aan een of andere machtige godheid. (*Archaeological Relics in Mexico*, pag. 6).

Jakob was en naar Egypte werd verkocht, en door de hand des Heren werd bewaard, opdat hij zijn vader Jakob en diens gehele gezin voor de hongerdood mocht behoeden. (1 Nephi 5).

HEILIGE GESCHRIFTEN

„Hieroglyph betekent heilige geschriften. Egyptenaren, Grieken, Romeinen, Chinezen en vele andere volken hadden tekens om gedachten uit te drukken, of klancken, op steen gegraveerd. Dat deed de Maya ook en van de weinige originele schrijfsystemen in de wereld is het Maya-systeem er een van. Het houdt geen verband met enig ander systeem in de wereld, maar groeide op uit de Amerikaanse grond, gevormd en vervolmaakt door het verstand van de Amerikaanse Indiaan. De dag waarop wij kunnen ontdekken waar de Maya-hieroglyphen, het Maya-getallensysteem en de Mayakalender werden ontwikkeld, op die dag zullen wij in staat zijn te zeggen, waar de Maya vandaan kwam. (*The Conquest of Yucatan*, Franz Blom, pag. 207).

„De priesters, belast met de kalender en de geschriften, werden zorgvuldig voor hun ambt opgeleid. Zij woonden in speciale huizen, dicht bij de tempels en kregen onderricht in ritueel en 'wetenschap', d. w. z. voorspellingen, schrijven en tijdrekeningen”. (*Americans*, Jordan, pag. 44).

Bijna een eeuw na Garcia kwam een andere Spaanse schrijver, Si-

32. Nu ziet, wij hebben deze kroniek geschreven naar onze kennis, in lettertekens, die onder ons de hervormd Egyptische worden genoemd, die aan ons zijn doorgegeven en volgens onze wijze van spreken door ons zijn veranderd.

33. En wanneer onze platen groot genoeg zouden zijn geweest, zouden wij in het Hebreeuws hebben geschreven, maar het Hebreeuws is door ons ook veranderd; en indien wij in het Hebreeuws hadden kunnen schrijven, ziet, dan zoudt gij geen onvolmaaktheid in onze kroniek hebben gehad.

34. Maar de Here weet de dingen, die wij hebben geschreven, en ook, dat geen ander volk onze taal kent; daarom heeft Hij middelen bereid voor de vertaling er van. (Mormon 9).

2. En hij had drie zoons, Mosiah, Helorum en Helaman genaamd. En hij liet hen ten volle in de taal van zijn vaders onderwijzen, opdat zij daardoor verstandige mensen mochten worden en bekend zijn met de profetieën, die door hun vaders waren geuit en die door de Here waren gegeven.

guenza, die jaren lang de oude kronieken, de architectuur en de legenden van Midden-Amerika had bestudeerd, tot de conclusie, dat „de Mexicanen van de Hebreërs afstammen, die Egypte verlieten en een lange reis maakten naar Mexico, na de Babylonische spraakverwarring”. (*The Great Migration*, J. Fitzgerald Lee, pag. 34).

„Te trachten een beschrijving te geven van de ontelbare Maya-gebouwen of deze zelfs maar te noemen, die in Honduras verspreid liggen, zou een boekdeel vergen. Dit is echter niet noodzakelijk, want zij komen treffend met elkander overeen. Van veel meer belang zijn de getallen- en kalendersystemen van de Maya's. Ik betwijfel of enig volk, dat ooit bestaan heeft, zo'n manie voor dateren van alles had als de Maya. Er is nauwelijks een gebouw, monument, een afgodsbeeld of enig ander voorwerp in het gehele Mayaland dat niet bedekt is met getallen- en kalendertekens en bovendien zijn er talloze stenen zuilen met datumtekens, die met regelmatige tussenpozen werden aangebracht en opgericht, stenen kalenders als het ware. Het is hoofdzakelijk hieraan dat archaeologen de kennis hebben ontleend, die wij van de Maya- geschiedenis bezitten, maar, zoals ik reeds heb gezegd, de karakters, die andere dingen weergaven — oorlogen, organisaties, de heersers, geschiedenis, leven en alle zaken van menselijk belang blijven onontcijferd en onontcijferbaar”. (*America's Ancient Civilizations*, pag. 30).

3. En hij leerde hen ook aangaande de kronieken, die op de koperen platen waren gegraveerd, en zeide: Mijn zoons, ik zou willen, dat gij zoudt bedenken, dat wij zonder deze platen, die deze kronieken en geboden bevatten, door onkunde hadden moeten lijden, zelfs in de tegenwoordige tijd, de verborgenheden van God niet kennde. (Mosiah 1).

Koperen platen, gedeeltelijk in Egyptisch, gedeeltelijk in Hebreuws beschreven.

19. En ziet, het is naar de wijsheid Gods dat wij deze verslagen moeten verkrijgen om de taal onzer vaderen voor onze kinderen te bewaren. (1 Nephi 3).

2. Ja, ik maak een kroniek in de taal van mijn vader, die uit de geleerdheid der Joden en de taal der Egyptenaren bestaat. (1 Nephi 1).

4. Want het zou niet mogelijk zijn, dat onze vader Lehi zich al deze dingen kon herinneren, om ze aan zijn kinderen te leren, dan alleen met behulp van deze platen; want daar hij was onderwezen in de taal der Egyptenaren, kon hij deze graveerselen lezen en ze aan zijn kinderen leren, opdat die ze weer aan hun kinderen konden leren, op die wijze de geboden van God tot op de tegenwoordige tijd vervullende. (Mosiah 1).

(Wordt vervolgd)

GEBEURTENISSEN IN DE ZENDING

INGEZEGEND:

Van der Staal, Jacobus Alexander; 6 september 1959 te Rotterdam Noord.

GEDOOPT:

Zandee, Johan Carel Jr.; 5 september 1959 te Rotterdam Zuid.
Koning, Nicolaas Lucas Franciscus Cornelis; 5 september 1959 te Vlaardingen.
Van Bremen, Christiaan Henri; 5 september 1959 te Rotterdam.
Van der Staal, Hendrikus Hubertus; 5 september 1959 te Rotterdam Noord.
Van der Staal, Wijnanda; 5 september 1959 te Rotterdam Noord.
Van Eekelen, Maria Petrenelle; 5 september 1959 te Rotterdam Zuid.
Van Zeventer, Johanna; 5 september 1959 te Vlaardingen.
De Wit, Eduard; 5 september 1959 te Vlaardingen.
Van IJzeren, Renette Gabrielle; 18 september 1959 te Den Haag.
Verkley, Wilhelmus Cornelis Maria; 18 september 1959 te Delft.
Van der Horst, Rudie Ludwig; 18 september 1959 te Den Haag.
Van der Horst, Frederika; 18 september 1959 te Den Haag.
Fisscher, Jean Frederik Mathew Galestan; 18 september 1959 te Den Haag.
Fisscher, Constance Margaretha; 18 september 1959 te Den Haag.
Fisscher, Jeannette Margaretha; 18 september 1959 te Den Haag.
Fisscher, Rudy Constantijn; 18 september 1959 te Den Haag.
Fisscher, Joost Adriaan; 18 september 1959 te Den Haag.
Fisscher, Jacqueline Elisabeth; 18 september 1959 te Den Haag.
Tammerijn, Antonius Wilhelmus; 18 september 1959 te Leiden.
Asselman, Gerrit; 19 september 1959 te Assen.
Weening, Jan; 19 september 1959 te Groningen.
Lodewijkx, Adrianus; 19 september 1959 te Leeuwarden.
Balk, Tjitske; 19 september 1959 te Leeuwarden.
Koopmans, Ruurdte; 25 september 1959 te Haarlem.
Verkuijl, Anna Margaretha; 25 september 1959 te Amsterdam.
Ramers, Harry James; 25 september 1959 te Amsterdam.

GEORDEND:

Van der Laan, Hendrik; 26 juli 1959 te Utrecht als Leraar.
Navasard, Gustaaf Karel; 23 augustus te Vlaardingen als Ouderling.
Van Ree, Hans; 30 augustus 1959 te Utrecht als Diaken.
Vervloet, Teunis; 30 augustus 1959 te Vlaardingen als Priester.
Sigmond, Christiaan Dirk; 13 september 1959 te Rotterdam als Leraar.
Antonissen, Adriaan Antoon Philomena; 13 september 1959 te Eindhoven als Ouderling.
Lefrandt, Eric Gerard; 20 september 1959 te Amsterdam als Diaken.
Schutte, Hendrik; 20 september 1959 te Amersfoort als Leraar.
De Visser, Frans; 20 september 1959 te Amersfoort als Leraar.

OVERLEDEN:

Van Buuren, Adriaan; 18 juli 1959 te Rotterdam Noord.
Van der Pas, Steven; 25 augustus 1959 te Utrecht.
Sipkema, Lamkje; 26 augustus 1959 te Heilo.
Janzen, Willemte; 13 september 1959 te Den Dolder.
Van Buuren, Barbara; 22 september 1959 te Rotterdam Noord.

OVERGEPLAATST:

Van Dam, R. Paul; van Den Haag als Zondagsschool Overziener.
De Bry, James J.; van Zendingsschool naar Den Haag.
Beckstaed, DeMont L.; van Zutphen naar Den Haag.
Johnson, Alvin D.; van Den Haag naar Leiden.
Cheney, Gene W.; van Leiden naar Antwerpen.
Putnam, Charles C.; van Gent naar Apeldoorn.
Thompson, David R.; van Den Haag naar Gent als Gemeente President.
Van Katwijk, J. W.; van Antwerpen naar Zutphen.
Van Dyke, Gerald; van Zendingsschool naar Groningen.
Allen, Richard P.; van Apeldoorn naar Rotterdam Zuid.
Clark, James R.; van Groningen naar Rotterdam.
Ostler, Thomas M.; van Eindhoven naar Utrecht als Districts President.
Kruyer, Jan; van Amsterdam naar Groningen als Districts President.
Van Wagoner, Brent J.; van Rotterdam Noord naar Eindhoven als Gemeente President.
Beede, Charles Q.; van Zendingsschool naar Rotterdam.
Limburg, Val E.; van Rotterdam naar Groningen.
Thomas, Richard C.; van Hoofdkantoor naar Mechelen.
Bush, Robert L.; van Utrecht naar Mechelen.
Van Drimmelen, David J.; van Zendingsschool naar Utrecht.
Heining, Edgar D.; van Antwerpen naar Amsterdam.
Kooyman, Daniel R.; van Amsterdam naar Antwerpen.

VERTROKKEN:

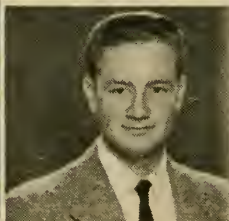
Vande Merwe, Lyntje; Aangekomen 10 maart 1958. Vertrokken 15 september 1959.
Werkzaam geweest: Utrecht, Amsterdam en Den Haag, als secretaresse voor Statistiek en Archief, Administratie van de „Ster” en Secretaresse van de President.
Olsen, Ross Templeman; Aangekomen 10 maart 1957. Vertrokken 8 oktober 1959.
Werkzaam geweest: Den Haag als Zondagsschool Overziener, Eindhoven, Harlingen en Rotterdam.
Noorda, Leon Roy; Aangekomen 27 maart 1957. Vertrokken 8 oktober 1959.
Werkzaam geweest: Leeuwarden, Rotterdam, Antwerpen, Den Haag en Utrecht als Districts President.
Knudsen, Tony Clair; Aangekomen 27 maart 1957. Vertrokken 8 oktober 1959.
Werkzaam geweest: Den Haag, Leiden, Groningen en Rotterdam als Gemeente President.

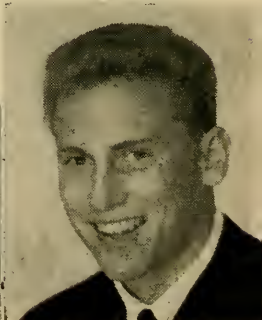
Lyntje Vande Merwe

Ross T. Olsen

Tonny C. Knudsen

Leon Roy Noorda

AANGEKOMEN:

Beede, Charles Q.; van Alexandria, Virginië.
Van Dijke III, Gerald John; van Salt Lake City, Utah.
De Bry jr., James J.; van Salt Lake City, Utah.
Van Drimmelen, David John; van Ogden, Utah.
Gilbert, Lawrence W. van Rochester, New York.

Charles Q. Beede

Gerald John Van Dijke

James J. De Bry

David John Van Drimmelen

Lawrence W. Gilbert

★
*Die zijn kruis goed draagt, die wordt op zijn beurt weer ge-
dragen door zijn kruis.*

Thomas a Kempis.

*De harten worden niet door wapengeweld, maar door liefde
en edelmoedigheid gewonnen.*

Spinoza.

*O liefde, als gij hel brandt binnen de wanden
van 't hart, dan kent het geen verdrotetheid:
als gij zingt in ons, bewege' onze handen
in rustige rythmen van zekerheid*

*Maar walmt uw schijnsel in ons dof en laag
brandend, dan zoeken w' in gedroomde daden
heil; 't schelle woord en druk gebaar verraden
dat we in de liefde werden zwak en traag.*

H. Roland Holst.

NOG EVEN, GOUDEN HERFST.

*Nog even, gouden herfst, voor wij geloven
dat deze zomer ook gestorven is.*

*Laat ons uit al zijn groene hoven
één enkle bloem maar ter gedachtenis. —*

*Een enkle dag om langs de stille paden
van bos en hei, van veld en wei te gaan
en uit den schat, dien wij aanbaden,
een weinig kleur en geur ons af te staan.*

*Nog even, gouden herfst, voor ons verlangen
den diepen zin van al uw smart verstaat,
laat ons één enkle roze hangen,
die dahlia die toch nog open gaat.*

Jan W. Jacobs